

La Plana; Alella - Autopista ; Cal Petxo

Alella

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Entre els torrent de Sistres i de Vallcirera, a l'oest de terme d'Alella.

Coordenades:

Latitud: 41.48296
Longitud: 2.29392
UTM Est (X): 441053
UTM Nord (Y): 4592613

Classificació

Número de fitxa 08003 - 284
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Antic Romà
Segle I aC-IV dC
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Les restes localitzades durant la construcció de l'autopista foren destruïdes. En els camps restants és molt possible la conservació de diverses estructures, especialment als sectors més elevats dels camps i en la fondalada vers el Torrent del Sistres.

Protecció Legal
Observacions protecció: ZIA (Catàleg Patrimoni d'Alella - 2010)
Número inventari Si (CCAA 756)

Generalitat i altres inventaris

Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: varis propietaris
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart

Descripció

En el sector denominat popularment "la Plana", indret d'excel·lent situació geogràfica, s'hi ha localitzat, com a mínim des de mitjan segle passat, nombroses restes arqueològiques.

Lluís Galera i Salvador Artés hi situen una luxosa vil·la romana, de tipus rural, sobre la base de la localització, possiblement dispersa, de fragments de "dolum" i d'àmfores, diverses "pipes" de terra cuita, un fragment de mosaic amb tesselles de marbre, un fragment d'una làpida funerària, també de marbre, i una terracota d'un déu lar. També esmenten diverses inhumacions amb "tegula" i amb monedes de Constantí i Galiè localitzades al marge dret del "torrent de l'Anguera" (GALERA; ARTÉS 1975, p 21-22).

Durant les obres de construcció de l'autopista C-32 (antiga A-19), entre els anys 1967 i 1968, Galera i diversos aficionats van realitzar diverses excavacions d'urgència de les restes que anaven apareixent. L'àrea on es localitzaren estructures comprenia un tram d'uns 550 m, entre els torrents del Sistres i de Vallcirera. Les restes apareixien a uns 50 cm de la superfície. La ubicació de les restes és força imprecisa, essent les descripcions i els croquis que se n'ha publicat (PREVOSTI 1981, p.220) de poca precisió. S'hi va localitzar una habitació de planta rectangular, de 3,10 per 2,40 m, on hi restava una possible llar, un forn, del qual se'n va excavar la cambra i "el corredor de vent" i, a prop d'aquest, un enterrament de "tegulae", que, segons s'esmenta, estava buit. El croquis de les restes, publicat per M. Prevosti, assenyala dos enterraments. També s'hi excavà una cisterna, conservava entre 30 i 40 cm de parets estucades i convergents vers el fons, i un dipòsit de planta quadrangular, amb un rebliment d'abundants restes de ceràmica. D'altra banda s'esmenta l'aparició d'un mínim de dues sitges, una d'elles reblerta amb nombrosos fragments d'àmfora (Pascual 1) amb deformacions de coccio.

En el croquis publicat per M. Prevosti i en la Carta Arqueològica d'Alella (1987) situen, tocant al Torrent del Sistres, dos forns romans, un d'ells de planta rectangular, que l'any 1987 encara eren visibles i "en un estat deplorable de conservació".

Barral hi situa, a més, un fragment de mosaic d'"opus signinum", decorat amb cinc cubs de marbre blanc, de 10 per 6 cm (BARRAL, 1978).

Prevosti també hi cita una pedra, de Montjuïc, de forma cúbica, d'uns 50 cm, amb fulles d'acant esculpides en un angle (PREVOSTI op.cit, p.220).

El conjunt de ceràmiques recollides, nombrós i de tot tipus de produccions romanes, indica una ocupació del jaciment entre el segle I aC i el segle IV dC. També s'hi va localitzar tres monedes del segle IV i alguns estris de ferro. Les restes semblen correspondre a una vil·la o com a mínim a un establiment productiu de notable riquesa. En les publicacions s'ha interpretat que a la zona dels camps de Cal Petxo s'hi situaria la "pars urbana", mentre que les restes localitzades durant la construcció de l'autopista constituïrien elements de la "pars rustica".

En la visita a l'indret durant la revisió del Catàleg del Patrimoni Arqueològic d'Alella (2004) es van observar fragments d'àmfora local (Pascual 1), de ceràmica de cuina africana i de ceràmica comuna en el camp situat al marge oest del Torrent del Sistres. A l'entrada del camp central de la Plana, en el marge est, on es subjecta la reixa de ferro i on es conserva un petit promontori més elevat que la resta del terreny, hi ha una estructura de pedres que conté abundants fragments de "tegula". En el mateix camp també s'hi ha localitzat fragments de T.S. Sudgàlica.

Observacions:

S'hi ha d'incloure una sitja localitzada a l'est del Torrent del Sistres amb ceràmiques "de tradició ibèrica", fragments d'àmfora i un cos sencer d'àmfora possiblement Pascual 1, plena de calç, entre

d'altres, que M. Prevosti cita en el jaciment "Torrent del Sistres". El forn que s'hi esmenta és possiblement un dels dos que toquen al torrent i que s'han esmentat en la descripció. Un braç de marbre pertanyent a una estàtua, localitzat en el mateix Torrent del Sistres, també podria incloure's en el mateix jaciment.

Es desconeix la ubicació dels materials.

Història

Recollida de material superficial durant les dècades de 1950 i 1960.

El Sr. Lluís Galera i els seus col·laboradors (T.Llinàs i J. Ramírez) entre 1967-68, durant les obres de construcció de la C-32, excavaren durant diversos caps de setmana o quan les màquines paraven, sense permís dels constructors.

Bibliografia

AJUNTAMENT D'ALELLA (2010). Catàleg patrimoni històric, artístic, cultural i mediambiental; dins el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal d'Alella.

BARRAL, Xavier (1978). "Les mosaïques romaines et médiévales de la Regio Laietana (Barcelone et ses environs)". Universitat de Barcelona. Instituto de Arqueología y Prehistoria. Barcelona.

Carta Arqueològica d'Alella. Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya (IPAC). Generalitat de Catalunya, 1987.

FABRE, G. et alii (1984). "Inscriptions romaines de Catalogne I. Barcelone (sauf Barcino)". Paris, núm.81, làm. XXVIII.

FONT, Josep (2004). Catàleg del patrimoni arqueològic d'Alella. Inèdit.

GALERA, Lluís i ARTÉS, Salvador (1975). "Notes històriques de la parròquia de Sant Feliu d'Alella". Alella, pàg. 21-A.

MIRÓ, J. (1983). "La producció d'àmfores al Maresme. Una síntesi". Laietània, 2-3. Mataró, 1982-83, p. 229.

PREVOSTI, Marta (1981). "Cronologia i poblament a l'àrea rural de Baetulo". Museu de Badalona. Badalona, pàgs. 220-232. Làm. X-XI.

SANAHUJA, S.E (1971). "Instrumental de hierro agrícola e industrial de la época ibero-romana en Cataluña". Pyrenae, 7. Barcelona, pàg. 84, fig.18,1.

